

Orkestern Rythm Boys

*Sommarnatt ja lyss till din stämma
När du viskar så sakta
Ja, jag håller dig kär
Sommarnatt och rosorna drömma
Dina blickar så ömma
Uti brand har mig satt*

Ja, så flöt smäktande toner ut från scenen då orkestern Rythm Boys spelade upp till dans efter kvällens inledande vals. Flickorna väntade på att bli uppjudna till en taktfast tango eller en foxtrot och pojkarna började ivrigt röra på sig mot flickhopen. Det var 1960-tal och sommardans i Österbotten.

En orkester uppstår

Orkesternamnet Rythm Boys användes redan 1951 av fyra musicerande Purmoynglingar. Gruppen slutade 1953. Följande år började två av Purmopojkarna, Rolf och Rafael Hellsten, spela med Jeppobröderna Yngve och Lars Forsgård, och den nya orkestern fortsatte att använda namnet Rythm Boys. Också den äldre brodern, Paul Forsgård, som studerade vid Sibeliusakademien, deltog då och då som solist fram till sommaren 1959. Han spelade även dragspel och fiol, men danspubliken kommer nog bäst ihåg honom för hans känslamma sångstil. Orkestern spelade i denna sammansättning tills bröderna Hellsten slutade år 1959 och sålde orkesterbilen, en gammal Pobeda, och dragspelet till bröderna Forsgård. Den yngsta brodern, Viking Forsgård, som var bara 16 år gammal, kom med i orkestern på kontrabas och Herbert Österblad på dragspel. Österblad slutade efter en kort tid och Dan Lillas kontaktades sommaren 1959. Han spelade då mest folkmusik och bröllopsmusik med sin far Selvyn Lillas och ansåg sig inte ännu behärska dansmusiken tillräckligt bra, så Viking gick in som dragspelare. Tyvärr drabbades Viking under hösten av en hjärnhinneinflammation, som snabbt ändrade hans liv.

Efter ett uppehåll under vintern återupptog Rythm Boys spelningarna sommaren 1960. Då var Dan beredd att börja uppträda och den första spelningen som Dan deltog i var i Evijärvi. Stommen i orkestern utgjordes då av Yngve som sjöng och ackompanjerade på gitarr, Lasse som trakterade trummor och Dan som spelade dragspel. De första åren deltog även någon musicerande kandidat från lärarseminariet i Nykarleby. Seminaristerna spelade mestadels något blåsinstrument, vanligen trumpet eller saxofon, eller också kontrabas. Även Dans bror John blev intresserad av orkesterspelandet så han skaffade sig en saxofon, övade flitigt och började spela saxofon och kontrabas i orkestern från 1962. Han varvade också det instrumentala inslaget med sång då och då under kvällarna. Orkestern fungerade i denna sammansättning med bröderna Forsgård och Lillas fram till 1966.

Stämningen i danslokalen

Hur skapade Rythm Boys stämning och sitt speciella sug på dansplatserna? Jag tror bestämt att det berodde på orkesterns repertoarval och gruppens samspelade sätt att med accent och taktfasthet bjuda på sina låtar. Även Yngves sätt att sjunga förstärkte melodin och texten. Han var en frimodig och säker sångare, som trivdes på scenen. Ibland sjöng han lite ”romsigt”, med de ord han fick tag i eller så sjöng han helt enkelt ”jag minns int texten”. Vissa låtar sjöng han med sådan inlevelse och sådant patos att ingen kunde undgå att dras med i rytmen och stämningen. Känn efter då orkestern klämde i med ”Tangon om kvinnan”:

*En kvinna är som våren
Så svekfull och så skön
Men jag har gjort med åren
Hos kvinnorna små rön
Så därför vill jag be dig
Tro inte vad hon sagt
Ett ord en blick så öm
Ger varje kvinna makt...*

eller med ”Blott till dig längtar jag”:

*Blott till dig längtar jag
Ensam, hopplöst varje dag
Och jag känner hur mig bränner
hjärtats slag
Så din bild jag till slut
Manar fram en kort minut
Hjärtat gråter allt är åter som
förut...*

Ur Ingegerd Wiklunds samling

Men det gällde också att kunna bryta den förtätade stämningen så att även de som inte blivit uppbyggda eller som inte hittat den danspartner de ville ha kunde känna sig bekväma. Att spela en snabbare låt emellan gav alltid en lättare stämning som t.ex. ”Karlsson hade länge varit änkeman”:

*Karlsson hade länge varit änkeman
Lite fet och över 50 år
När så en afton uppå Djurgårn vandra han
För se det hade blivit vår
Han tänkte på synål och becktråd och pryglar
Och såg inte vem det var som stod vid strand...*

eller ”Natt i Moskva” som foxtrot med orden

*Nattens mörker faller och dagen dör
Nere vid Moskvaflodens strand
Kära stanna här tills dagen åter gryr
Låt oss vila i drömmens land...*

Orkestern måste alltid tänka över valet av låtar, ha känsla för publikens sinnesstämning, ”feeling”, och variera kvällens musik därefter. Det kunde Rythm Boys. Ibland upplevdes en intensiv närhet hos dansparen och ibland en uppsluppen glad och ledig stämning. Den varvningen måste hela tiden vara riktig, så att alla som fanns i danslokalen kände sig hemma.

Rythm Boys lyckades skapa de intima stunderna vid första damernas och herrarnas men även en uppsluppen glädje med valser, samba, schottis och foxtrot. Trevliga schottislåtar var: ”Opp och hoppa mor, slå på trumman bror” och ”Adesto Matt”. Då kunde dansglada flickor dansa i par tillsammans eller med någon riktigt danskunnig kavaljer utan att det fanns det minsta incitament till något särskilt intresse utan bara bekantskap och vänskap.

Och sen kom damernas. Vem levde inte känslomässigt med igen då orkestern inledde damernas dans med ”Varför är solen så röd” eller med ”Främling”?

*Främling vart går du i världen
När jag dig irrande ser
Ensam du vandrar på färden
Träffas vi två aldrig mer...*

Nu var det nog lite allvar i ungdomshopen. Även gossarna som alltid var kvällens hjältar och fick välja sina danspartner var lite spända. Skulle de själva bli uppjudna? Och av vem?

Ny orkestersammansättning från sommaren 1966

Efter att Yngve Forsgård ”tog en paus” för att bilda familj 1966 kom två Vöråpojkar med i Rythm Boys. De nya medlemmarna var Georg Westlin på elbas och Håkan Backman på komp- och sologitarr. Håkan Backman minns att han var med och övningsspelade första gången i Taklax 1965 och en andra gång i juni 1966 i Oravais. Orkestern spelade första gången i Malax på Åminne paviljong midsommardagen 1966 i denna nya sammansättning. För de nya pojkarna gällde det att snabbt öva in repertoaren, så att man hade tillräckligt med låtar för en hel kväll.

Det gamla sättet att spela på fanns kvar, men också aktuella schlagrar togs med i repertoaren. Rock och snabbare låtar spelades allt mera. Dan kompade exakt och hade solopass med dragspelet, John blåste saxofon för kung och fosterland och Lasse slog takten. Georg och Håkan bidrog med bravur med sina låtar till repertoaren. Dan och John började sjunga mera, ofta också i stämmor, förstärkta med de övriga i bandet. Dan köpte en ny elorgel av märket Farfisa för att få ett kompinstrument att variera spelandet med. Dragspelet var dock fortfarande huvudinstrumentet.

Orkestern var fortsättningsvis mycket populär bland de dansanta ungdomarna och gruppen hade över 120 spelningar per år. På den tiden, då danstillställningarna var fria och oorganiserade till såväl danskvällar som orkesterinslag och orkestrarna beställdes direkt av arrangören, var orkestern beställd upp till ett halvår på förhand. Det gjorde att pojkarna också blev tvungna att tacka nej till en del spelerbjudanden då och då.

Vid sommarfestligheter i Pörtom i juli 1956 var dragplåstret orkestern Rythm Boys. Ann-May Carlson och hennes väninnor satt ute i gröngräset i väntan på kvällssoarén. ”Till vår stora glädje fick vi sällskap av orkestermedlemmarna från Rythm Boys”, berättar Ann-May. Rythm Boys bestod under den här perioden av bröderna Hellsten och bröderna Forsgård. Privat foto.

Bröderna Forsgård och bröderna Lillas spelade tillsammans åren 1962 till 1966. På scenen i Karperö 1964 syns från vänster Dan Lillas, John Lillas, Lars Forsgård och Yngve Forsgård. Privat foto.

Repertoar

Repertoaren var mycket varierande, dels den gamla med finska tangomelodier och svenska valser, dels nya aktuella svensktopplåtar. Repertoaren bestod bland annat av följande låtar: "Diana", tangona "Kuiskauksia" och "Onnenpäivät", "Tennessee waltz", "Twilight time", "Du är mitt öde du", "En pressad ros", "Casablancan yö", "Säg kan du förlåta", "På en vagn, på väg till markna'n", "Addio Donna Grazia", "Capri", "Tänk om en ros kunde tala", "Amor, amor", "Fallande snö", "Glömmer du, så skall jag alltid minnas", "Säg måne säg", A. Malandos tangor "Guapita" och "Ole Guapa" samt "Rock Around the Clock". En populär låt var också "Små tulpaner i mossa".

*När små tulpaner i mossa
Rodna och blossa
Då skall jag minnas dig...*

Pojkarna spelade redan då "Leende guldbruna ögon" instrumentalt som beguine men utan den i dag bekanta "Vikingasången". Många av låtarna var nostalgiska och känslösa. Det var låtar som gick rakt in i ungdomarnas hjärtan. Minns ni "Le tango de reve"?

*Din blick sig döljer
När du mig följer
I kvällens allra sista dans*

*Så länge tangon ljöd
Det var som tiden inte fanns
Vi dansar tysta...*

eller ”Fallande snö”

*Fallande snö
Dalar ner i mjuk harmoni
Fallande snö
Spelar sakta en vek melodi
Minnet av dig
Jag gömde djupt i min själ
Tände hos mig
En gnista hopp och likväl...*

Kvällens dans inleddes alltid med två valser, ofta ”Nya Värmlandsvalsen” och ”Afton på Solvik”. Likaså avslutades kvällen med sista valsen, ofta ”Hör min sång du klara aftonstjärna” och ”All världens vals”, varierad med ”Afton vid Mjörn”.

Vad spännande det var för ungdomarna! Vem skulle få första dansen efter pausen? Vem skulle få sista valsen för kvällen? Och vem skulle få första damernas dans? Visst ville man dansa med i tonerna till ”Glömmer du, så skall jag alltid minnas”.

Spelarrangemangen

Om orkestern var beställd från klockan 20.00 till 24.00, hade den bara en paus på ca 20 minuter. Var orkestern beställd till ett eller två på natten hölls två pauser. Pauserna föregicks alltid av två sambamelodier. Då visste publiken genast att nu blir det paus. Det glesnade på dansgolvet och bara de mest dansanta pojkarna och flickorna fanns kvar. Eftersom pauserna var så få var det tunga, arbetsintensiva kvällar för orkesterpojkarna. Förutom på ungdomsdanserna spelade orkestern också på många bröllop. De var ofta mera krävande därför att orkestern då också skulle delta i programmusiken.

På 1950- och 1960-talen dansades det i alla små ungdomslokaler och det dansades både lördagar och söndagar. På somrarna dansade ungdomarna också på onsdagskvällar på sommarpaviljongerna. Vilken tid och vilka möjligheter för ungdomarna att träffas! Man fick hålla i och om varandra och inleda enkla samtal. Och visst fick spelmännen uppe på scen bli vittnen till många romanser på dansgolvet.

Det distrikt som Rythm Boys rörde sig inom var mycket vidsträckt. Det omfattade hela Svenska Österbotten från Lappfjärd i söder till

Karleby i norr och ytterligare de finska kommunerna Evijärvi, Korteshjärvi, Vetil och Kaustby. Därför var det inte alltid så lätt att hitta fram till rätt ungdomsföreningslokal eller paviljong. Men huvudansvaret att hitta rätt vilade på Lasse, som hade orkesterbilen. De övriga kopplade av under resorna.

Orkesterpojkarna njöt av tillvaron som kringresande spelmän. De togs väl emot överallt. Arrangörerna kom ofta ut och hjälpte till att bära in instrument och förstärkare – men ett ”kånkande” var det trots att antalet högtalare och förstärkare var litet i förhållande till den utrustning dagens orkestrar har.

Småningom började pojkarna i Rythm Boys också ”följa visst” och de tog flickorna med sig i bilen till de olika spelningarna runtom i Österbotten. Men det förväntades nog att också vi skulle hjälpa till och bära ut instrumenten till bilen då danstillställningen var slut. På hemfärden gjordes alltid en analys av kvällens stämning: hur spelningen gått, hur publiken uppfört sig, hur man blivit mottagen och trakterad. Småningom tystnade skrattet och småpratet i orkesterbilen och alla utom chauffören sov. Jag undrade många gånger hur Lasse, som körde, orkade hålla sig vaken, då vi alla sov och klockan närmade sig tre eller fyra på morgonen innan vi kom till Vörå. Där steg också Dan och John ur och sedan skulle Lasse ännu köra vidare till Jeppo.

I september 1968 for orkestern ut på den sista spelningen. Det var också till Åminne i Malax. Gruppen spelade sedan någon enstaka gång, men 1970 upphörde orkestern Rythm Boys. Dan bosatte sig i Vasa, Georg flyttade till Sverige, John och Lasse blev kvar i Jeppo och Håkan i Vörå. Pojkarna bildade familj var och en på sitt håll.

Tillbaka till scenen

Var tid har sin charm och vi kan säkert instämna i: ”Ungdomstiden kommer aldrig åter, vi njuta den blott en gång i vårt liv. Vid vissa ungdomsminnen hjärtat gråter. Då andra minnen ständigt gläds hos mig.” Minnena finns kvar och det märkliga är att det är de positiva minnena som framträder tydligast.

Med de sista meningarna ovan avslutade jag den artikel om Rythm Boys, som ingick i Vöråboken, I Rågens Rike 2005, men vad händer? Jo, Martin Markén, som representerar Hellnäs uf, lyckades efter flera påringningar övertala Dan till en nostalgidans med Rythm Boys. Yngve Forsgård som återupptagit spelandet och sjungandet och hade en ny orkester kontaktades, och den 8 maj 2010 spelade Yngves orkester och Dan upp till dans under namnet Rythm Boys. Det blev ytterligare några spelningar, en i Ytterjeppo paviljong, en pensionärsdans i Forsby och en farsdagsdans i Hellnäs samt en självständighetsdans på Norrvalla. Även

John tyckte att det skulle vara intressant att spela så han rustade upp sin gamla saxofon och kom med. Det gick alltså så att Rythm Boys kom att uppträda igen med sin säregna och dansvänliga repertoar, sitt taktfasta sätt att spela och sitt gammalmodiga stuk, som ju verkligen tycks gå hem. Och publiken har minsann visat sin uppskattning på olika sätt. Till och med de små föreningslokalerna drar fulla hus av danslystna fans, då orkestern är på plats. En röst i publiken sade: ”Man bara måste ut på tiljan då man är där Rythm Boys spelar.”

*Hör min sång du klara aftonstjärna
Du som lyser där på himlen blå...*

Alice Lillas var ofta med
i orkesterbilen 1964–68.